

Puja's

Gebaren van dankbaarheid en devotie

Deel 2

Zes mantra-gebeden
voor een spiritueel leven

Auteur: Anandajay
Foto cover: Willemien Min
Illustraties: Willemien Min
Energie-tekeningen: Anandajay

ISBN 9789464186529

NUR 726, 728

Auteursrecht voorbehouden

© Anandajay (Cor Thelen), Büllingen 2021

Uit deze uitgave mag uitsluitend iets worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

Inhoudsopgave

Voorwoord	8
Dankwoord	12
Inleiding	13
Hoofdstuk 1 Thuis raken in toewijding en inbedding	15
Wat is een puja?	16
Betekenis van puja's	16
Beginnen met puja's	20
Puja's zijn dankgebeden	23
Onderdelen van de puja	25
De Sanskriet puja's en hun mantra's	25
De gebaren van de puja's	26
Het innerlijke buigen	27
De bevrijdende werking van puja's	28
De waarde van stilte	28
De puja's beleven aan de hand van mijn zang	29
Puja's aanvullen met inhoudelijke teksten	30
Hoofdstuk 2 Verdiepende thema's	31
Over devotie	32
Eenvoud en de beleving van overvloed	32
Persoonlijke beleving	33
Religieuze beleving	33
Devotionele beleving	35
Devotioneel bewustzijn	35
De relatie met je ziel	37
Wat is de ziel?	37
De innerlijke stem	37
In contact zijn met je ziel	38
De invloed van je ziel toelaten	41

Invoel-oefening om de relatie met je ziel te verdiepen.....	43
De relatie met je ziel vrij beleven.....	50
Liefdesbrieven van je ziel.....	50
Heelheid als ziels-oriëntatie	54
Je ziel laten stralen.....	54
Niets is belangrijker dan de bezielde jij.....	56
Puja's als antwoord op het verlangen naar diepgang.....	56
Puja's en seksualiteit	58
Seksualiteit geeft glans aan rijkdom en dankbaarheid.....	58
Puja's als bijdrage aan je spirituele ontwikkeling.....	61
Veranderen uit liefde voor de ander.....	61
Omgaan met angst en weerstand.....	62
Veranderen is een organisch proces.....	65
Het leven is een grote spiegel.....	67
Je identiteit verandert steeds.....	69
Besef alleen leidt niet tot verandering.....	71
Levenspijn geeft sturing aan verandering.....	72
Hoofdstuk 3: De tweede serie van zes puja's.....	75
De Kosha Puja: dankgebed voor de vijf energetische mantels van de ziel.....	76
1. De betekenis van de Kosha Puja.....	76
2. De gehele mantra van de Kosha Puja.....	83
3. De vijf gebaren van de Kosha Puja.....	90
4. De energiestromingen van de vijf gebaren van de Kosha Puja	95
5. De muziek van de Kosha Puja.....	100
6. De Kosha Puja: dankgebed voor de vijf energetische mantels van de ziel.....	101
7. Kort overzicht van de Kosha Puja.....	106
De Kriya Puja: dankgebed voor de tien elementaire levenskwaliteiten.....	107
1. De betekenis van de Kriya Puja.....	107
2. De mantra van de Kriya Puja.....	109

3. De tien gebaren van de Kriya Puja	129
4. De energiestromingen van deze tien gebaren van de Kriya Puja.....	139
5. De muziek van de Kriya Puja	152
6. De Kriya Puja: dankgebed voor de tien elementaire levenskwaliteiten.....	153
7. Kort overzicht van de Kriya Puja	158
De Shiva-Shakti Puja: dankgebed voor de spirituele heelheid	160
1. De betekenis van de Shiva-Shakti Puja	160
2. De gehele mantra van de Shiva-Shakti Puja	162
3. De drie gebaren van de Shiva-Shakti Puja.....	165
4. De energiestromingen van deze drie gebaren van de Shiva-Shakti Puja	167
5. De muziek van de Shiva-Shakti Puja.....	171
6. De Shiva-Shakti Puja: dankgebed voor de waarde van je bezieling.....	172
7. Kort overzicht van de Shiva-Shakti Puja	176
De Jivatman Puja: dankgebed voor de rijkdom van je ziel	177
1. De betekenis van de Jivatman Puja.....	177
2. De gehele mantra van de Jivatman Puja	180
3. De acht gebaren van de Jivatman Puja.....	184
4. De energiestromingen van deze acht gebaren van de Jivatman Puja	189
5. De muziek van de Jivatman Puja	193
6. De Jivatman Puja: dankgebed voor de rijkdom van je ziel	195
7. Kort overzicht van de Jivatman Puja	197
De Yoga Puja: dankgebed voor de zeven poorten tot heelheid.....	199
1. De betekenis van de Yoga Puja.....	199
2. De gehele mantra van de Yoga Puja.....	202
3. De tien gebaren van de Yoga Puja.....	216
4. De energiestromingen van deze tien gebaren van de Yoga Puja	224
5. De muziek van de Yoga Puja.....	235
6. De Yoga Puja: dankgebed voor de zeven poorten tot heelheid.....	236
7. Kort overzicht van de Yoga Puja.....	240

De Om Adhara Puja: dankgebed voor de wezenlijke oorsprong van alles.....	242
1. De betekenis van de Om Adhara Puja	242
2. De gehele mantra van de Om Adhara Puja	244
3. De drie gebaren van de Om Adhara Puja	247
4. De energiestromingen van de gebaren van de Om Adhara Puja	250
5. De muziek van de Om Adhara Puja	253
6. De Om Adhara Puja: dankgebed voor de wezenlijke oorsprong van alles.....	254
7. Kort overzicht van de Om Adhara Puja	258
Nawoord	259
De boeken en begeleidende muziekstukken van de ‘Light of Being’-Puja’s	261
Publicaties	264

De puja's van 'The Light of Being'
vragen nooit om een gunst,
want die neiging ontstaat
enerzijds vanuit het idee van slecht toebedeeld te zijn
en anderzijds vanuit het idee van afhankelijk te zijn van degene aan wie je vraagt.
Beide maken je uiteindelijk niet gelukkig en dankbaar.

Voorwoord

Voor je ligt één van de twee boeken over de universele waarden van gebed, toewijding en dankbaarheid. Het zijn vanwege de omvang uiteindelijk twee boeken geworden en dus zijn de twaalf puja's die ik beschrijf per zes over de twee boeken verdeeld.

Puja's dragen deze kwaliteiten in zich en kunnen een mens naar mijn ervaring diepgaand begeleiden naar een 'in de grootsheid van het leven' ingebed levensgevoel. Zo'n spirituele inbedding is nodig om op een natuurlijke manier in contact te komen met de diepere waarde van jezelf en je bezieling. Het verlangen naar die diepgang is de ware grond achter alle vormen van bidden en is een belangrijke voorbode voor vrede, die je zowel met jezelf als met alles om je heen voelt.

Puja is het Sanskriet woord voor gebed, toewijding, respect, eerbied en dankbaarheid. Een belangrijk aspect van puja is dat je er volledig vrij in bent en jouw beleving op jouw manier vorm kunt geven en dat je je aan dat aspect van diepgang of essentie mag wijden, dat jou het meest aanspreekt. Puja's zijn interacties tussen jou en datgene wat jij als essentie, goddelijk of wezenlijk ervaart, zonder dat daar morele of religieuze verplichtingen of voorschriften bij komen. Zoals verschillende yogahoudingen jou je eigen existentiële zelfbeleving geven, zo geven puja's je de ruimte voor je eigen devotionele zelfbeleving.

Bij puja's worden Sanskriet teksten, die ook als mantra gezongen kunnen worden, op een meer Vedische wijze gezongen en door rituele handelingen vergezeld. De rituele handelingen worden bij de hier beschreven puja's overgenomen door mudra's: gebaren die de betekenis van de mantra's ondersteunen of verbeelden. Het Sanskriet woord mudra betekent letterlijk zegel of gebaar en daarmee wordt 'een vaststaande uitdrukking van een veelomvattende en diepgaande betekenis' bedoeld. Het Vedische zingen in deze puja's wordt steeds ondersteund met muziek van tanpura of nadatarangini met harmonium en verder voorzichtig omgeven met subtiele klanken van andere, meestal Indiase, instrumenten.

Mijn affiniteit met aspecten van de traditionele Indiase spiritualiteit heeft me al vroeg met het beleven van yoga, meditatie, puja's en klassieke Indiase muziek in contact gebracht. Het werd me al snel duidelijk dat ik mijn eigen diepe beleving van mens en bezield zijn, graag en gemakkelijk met die elementen tot uitdrukking wenste te brengen. Ik maakte zelf het duidelijkste contact met de waarden van pujabeleving toen ik in 1983 in India gedurende een half jaar twee opleidingen volgde bij Yogacharya S. Sundaram, de grondlegger van yogatherapie en toegankelijke yoga voor het westen. Nadat ik hem dagelijks assisteerde bij de inkoop van bloemen en andere benodigdheden voor zijn puja's op de markt, maakte hij in zijn gebedsruimte alles gereed en vulde de ruimte zich voor een half uur volledig met zang, belgeluiden, rituelen en toegewijde aandacht. In de namiddag was er dan nog een keer een half uur voor zo'n puja ingepland.

Natuurlijk waren deze puja's met zijn hindoeïstische achtergrond en cultuur verbonden, maar zijn beleving reikte veel verder dan dat. Hij beklemtoonde in de dagelijkse individuele gesprekken die we voerden het grote belang van spirituele vrijheid en ook in zijn boek 'Sundara Yogic Therapy' schrijft hij: "Gebeden zijn een middel dat het proces van ziek worden kan helpen te voorkomen. Via gebeden kan de mens zijn kracht, energie en gevoel van welzijn enorm verbeteren, waardoor zijn geest, vitaliteit en de harmonie van zijn zenuwstelsel veel vreedzamer zal worden. Dat is nodig om met de onvermijdelijke onprettige kanten van het leven om te kunnen gaan. Laat ieder mens wat betreft zijn manier van bidden de regels van zijn eigen religie volgen, maar als je niet in een god gelooft, geef dan aandacht aan het 'ik ben' in het midden van je borst en voel dat de natuurlijke inhoud daarvan vrede en gezegende vrijheid is." Hij noemt het gebruiken van gebeden en de werking van de toewijding en dankbaarheid die daardoor vrijkomen een vorm van 'divine healing'.

Gedurende alle jaren dat ik in India was, heb ik natuurlijk tal van puja-vormen gezien, gevoeld en er ook aan deelgenomen. Hindoeïstische, boeddhistische, Tibetaanse, en allerlei verschillende vormen daarvan. Ook de in India bestaande christelijke stromingen gingen heel anders om met gebeden dan dat ik dat vanuit mijn katholieke opvoeding kende. Daarnaast ontmoette ik in de Himalaya en in de zuidelijke binnenlanden van India diverse natuurstammen die zo hun eigen rituelen hadden. Als kind vond ik het aanbrengen van versieringen voor allerlei religieuze feesten werkelijk fantastisch, ik kon me daar helemaal in verliezen en intens van de bijhorende rituelen genieten. Maar ook van het thee serveren voor de gehele familie maakte ik graag altijd iets harmonisch moois, bijna ritualistisch. Het belangrijkste wat een puja mij in mijn leven echter geeft, is dat ik kan praten met datgene wat mijn leven diep binnenin zo waardevol maakt, en dat ik mijn dankbaarheid aan dit waardevolle kan geven door deze via de puja te uiten, vorm te geven en te tonen

Waar het zingen van mantra's vooral bedoeld is om uitdrukking te geven aan je innerlijke spirituele beleving, zijn de Vedisch gezongen puja's meer bedoeld om met de dieptebeleving van die specifieke innerlijke waarden steeds duidelijker en affectiever de verbinding aan te gaan. Met andere woorden, het zingen van mantra's brengt je emotioneel weer in harmonie en in verbinding met je ziel en het aangaan van een puja brengt je weer in contact met de devotionele en verstillende kracht van het samenzijn met je ziel. Natuurlijk gaat het bij zowel mantrazingen als pujabeleving over je verlangen naar innerlijke vrede, die tot wereldvrede leidt, naar innerlijke openheid, die tot meditatie leidt en naar innerlijke sensitiviteit, die tot bezinning leidt.

De twaalf puja's die in deze twee boeken (zes per boek) beschreven staan, zijn door mij samengesteld en vormgegeven vanuit de inmiddels meer dan vijftig jaar lange bewuste rijping van mijn spirituele leven. De rijkdom ervan is maar bij benadering te beschrijven, maar het je inlaten op het geheel van de muziek, de gebaren, en nu via dit boek op de diepgaande betekenis en de essentie ervan, zullen hun waarde steeds verder aan je onthullen. De muziek is daarbij een behulpzame begeleiding, omdat zij al veel van de intentie,

vloeiendheid, verstillig en mentale openheid aanreikt, die je vervolgens met de beleving van je gebaren tot de diepgang kunt laten komen die je jezelf toestaat.

Het uitbrengen van de puja's is op gang gekomen door de vraag van mensen om, naast het al bestaande ochtendritueel van de Surya Namaskar, ook een vorm van middag- en avondgebed te doen. Puja's zijn in de verte verwant met yogaoefeningen zoals de Surya Namaskar, waar ook een reeks van houdingen achter elkaar een toegewijd ritueel vormen. Voor de ontwikkeling van de puja's, die voor mij steeds al een diepe betekenis in mijn levenswijze hadden, ben ik in 2005 de al bestaande Vedische gebeden van mijn album 'Ahimsa Jaya Om' gaan gebruiken. Door er muziek aan toe te voegen en te doorvoelen welke gebaren erbij zouden passen, ontwikkelden zich zo de eerste twee puja's van een half uur. In de drie jaren daarna heb ik zeven van die Vedische gebeden, die op de eerdergenoemde album maar enkele minuten duurden, tot puja's van een half uur ontwikkeld. Daarna heb ik nog de Kriya, Kosha, Yoga en Surya Puja gemaakt. Deze laatste, die ook als een Surya Namaskar in puja-vorm kan worden gezien, is geliefd bij mensen die de lichamelijke houdingen van de Surya Namaskar niet kunnen of willen doen, maar wel de diepgang ervan willen ervaren.

Aanvullend op deze boeken over puja's, heb ik dus twaalf puja-muziekstukken van ongeveer een half uur uitgebracht. Deze zijn in de afgelopen tijd allemaal opnieuw geremasterd en zijn als mp3-albums bij The Light of Being te bestellen.

Gedurende het schrijven over meditatie in 2019 is er nog een nieuwe puja ontstaan. In Deel 2 van het meditatieboek beschrijf ik die daar uitgebreid en als muziekstuk is die op het album Dhyana Puja & Raga te horen.

Sinds 2008 geef ik, door middel van de 'Light of Being MantraPrayers seminars', aan anderen door hoe je met deze puja's om dient te gaan, wat puja's eigenlijk zijn en hoe je vanuit je westerse beleving waarde kunt putten uit deze Indiase traditie, zonder in de principes van hun geloofsovertuigingen terecht te komen. De puja's zijn dan ook bewust niet aan hindoeïstische godheden gericht, maar aan de in ieder mens ervaarbare subtiele energieën. Deze puja's kunnen ook heel goed als verdiepende aanvulling in yogalessen worden verwerkt of als inleiding dienen op thematische bezinningsavonden. Je kunt dan ook bij de The Light of Being - School of Spiritual Awareness terecht als je naar aanleiding van dit boek verder in het ervaren, doorvoelen en doorgeven van puja's begeleid wenst te worden.

In de beide boekdelen over pujabeleving wordt uitgebreid aandacht besteed aan de verschillende niveaus en betekenissen die de puja's, hun mantra's en gebaren hebben. In het eerste gedeelte wordt steeds uitgebreid ingegaan op de waarde van devotie en dankbaarheid, die onze leefwijze inhoudelijker, bekoorlijker en dieper vervullend kunnen maken. In het tweede gedeelte worden dan zes van de twaalf puja's besproken, voorzien van tekeningen van zowel het gebaar als hun energetische werking. Daarbij

wordt diep ingegaan op hun betekenis, waarde, achterliggende psychologische inzichten, energetische werking, muziek- en gebedsbeleving.

Tijdens de twaalf jaar durende aanloop tot dit boek, droeg ik steeds het verlangen met me mee dat het voor veel mensen bevrijdend zou mogen gaan werken. Ik wenste hen graag inhoudelijke gebeden, samen met sensitieve gebaren op essentie aanrakende muziek, aan te bieden. Daarnaast was het belangrijk voor me dat deze gebedsvorm los van religie zou staan of binnen alle religieuze belevingen zou kunnen passen, zonder de ware diepte en religieuze waarde van de mens die ze beleeft te minimaliseren. Ik hoop dat de creatieve inspanning die ten grondslag ligt aan het geheel van de puja's en deze boeken, daar ook echt een bijdrage aan is.

Anandajay, Hergersberg 2021

Dankwoord

Graag wens ik mijn dankbaarheid uit te spreken naar iedereen die bijgedragen heeft aan dit boek, voor alle hulp en ondersteuning gedurende het schrijfproces en het produceren van de bijbehorende muziekstukken. Ook bedank ik Willemien wederom voor alle tekeningen in haar zo eigen stijl. Daarnaast gaat mijn oprechte dank ook uit naar alle mensen die hebben uitgewerkt wat er in de diverse seminars over dit onderwerp is doorgegeven en naar hen, die de definitieve versie van dit boek met toewijding hebben geredigeerd.

Anandajay

Inleiding

De boeken ‘Puja’s, gebaren van dankbaarheid en devotie’, gaan over het leren verkennen van de devotionele waarde van het leven en van de diepgang van je bestaan. Met alle zorgvuldigheid is geprobeerd alle aspecten van devotioneel voelen en de bijhorende subtiliteit van de mantra’s, de gebaren en energetische beleving ervan, goed weer te geven, zodat je dit gebied vol vertrouwen kunt gaan betreden. Aan de hand van de erbij horende muziekstukken is de beleving van de puja’s toegankelijk en word je ondergedompeld in deze verfijnde en in het begin misschien wat onbekende wereld, ofschoon voor menigeen het horen van deze muziek en het maken van deze gebaren ook een diep thuis komen kan betekenen. Natuurlijk is het zoals bij alles dat je, afhankelijk van de tijd die je eraan besteedt, meer diepgang, gemak en openbaringen erin tegemoet kunt zien en mijn eigen ervaring is dat dat nooit ophoudt.

Bij de beschrijving van alle aspecten van een puja heb ik ervoor gekozen om zinnen, indelingen en relevante aandachtspunten steeds op zoveel mogelijk dezelfde wijze te laten verlopen. Volgens mij is dat voor het duidelijk maken van verschillen en het laten zien van de gelijkenissen juist belangrijk, net zoals het de kracht van mantra’s en gebaren is, die steeds herhaald worden om tot meer diepgang te komen. Ook worden bepaalde stukjes tekst op verschillende plekken herhaald om je zo niet te hoeven verwijzen naar eerdere passages, waardoor die informatie op diverse relevante plekken in de tekst direct voorhanden is. Daarnaast geeft dit herhalen ook iets aan over de orde die ik ervaar bij het beleven en beschrijven van deze materie en hun waarden.

In beide boeken heb ik ervoor gekozen om combinaties van een Sanskriet woord met een Nederlands woord met een verbindingsstreepje ertussen weer te geven en ook op andere plekken in de tekst ben ik zo vrij geweest dat te doen om de leesbaarheid van sommige woorden duidelijker te maken en soms om je op een andere manier van dat woord bewust te laten worden. Soms is dat misschien wat veel, maar het maakt ook de verbondenheid van dit onderwerp met de achtergrond van de cultuur van het oude India op een respectvolle manier duidelijk. Het is immers dat, wat daar in alle vergane eeuwen op spiritueel gebied gebeurd is, waar wij nu op terugvallen, aan refereren, dankbaar gebruik van maken en veel profijt van hebben. Het blijft ongelooflijk hoe waardevol deze informatie en haar verfijning voor de spirituele kant van de menselijke evolutie is en zeker voor dit moment in onze evolutie waar, door efficiënt gedrag te hebben gekoppeld aan ik-manifestatie, de verbinding met het grotere, het subtielere en het mystieke waardevolle op de achtergrond zijn geraakt. Eenzaamheid en zich niet gehoord of gezien voelen, zijn de meest voorkomende gevoelens van het op zichzelf teruggeworpen individu. Juist inhoudelijk gebed, want de tijd van blind volgen van spirituele leidraden hebben we gelukkig achter ons kunnen laten, met zijn inbedding en waarde vrijzettende verdieping is hier een mogelijk antwoord op.

Om daarbij te voorkomen dat de waarde van de oude Indiase tradities geassocieerd zou gaan worden met het moeten overnemen van hun religieuze voorstellingen en godsbeelden, want daar wensen we tegenwoordig juist open en vrij in te blijven, zijn geen hoofdletters meer gebruikt bij woorden die een bepaalde inhoudelijkheid aangeven. Alles wordt met kleine letter geschreven om aan te geven dat het allemaal energieën en geen personen, beelden of gepersonifieerde krachten zijn. Alleen daar waar deze woorden als een naam gebruikt worden of refereren aan hoe ze in de Indiase cultuur wel als beeld gezien worden, zijn ze nog met een hoofdletter geschreven.

De onderwerpen in Hoofdstuk 1 van de boeken zijn zowel verdiepend voor degene die de puja's al doet, als de juiste ruimte scheppend voor degene die nog aan het doen van puja's gaat beginnen. De teksten zijn, gezien mijn beleving en schrijfstijl, nogal gecomprimeerd en daarom is het goed niet te veel tegelijk te lezen, om dat wat je leest steeds eerst in je op te nemen en gevoelsmatig in je aan te laten komen, voordat je verder leest. Je kunt de teksten ook later weer eens lezen, want diezelfde gecomprimeerde schrijfwijze zorgt er ook voor dat je ze op een ander moment in je ontwikkeling heel anders verstaat. Ook dat houdt nooit op.

De beschrijvingen van de puja's in Hoofdstuk 2 van de boeken kun je het beste eerst gedegen doorlezen om op die manier de diepgang en het overzicht ervan goed in je op te nemen, voordat je met het tot uitdrukking brengen van de puja's begint. Het doen een van puja is natuurlijk de meest tastbare manier van voelen en de muziek maakt het je gemakkelijk om te voelen hoe de sfeer in die puja bedoeld is, maar als je de inhoud door te lezen al een keer in je opgenomen hebt, werkt dat zeker extra verdiepend. Sowieso zul je bij het lezen van de puja-beschrijvingen, naast de beschreven instructies, ook nog veel inhoudelijke onderwerpen en mogelijkheden tot zelfbewustwording aantreffen, die de belevingsruimte alleen maar verder prepareren voor de volheid van het ervaren.

Om de gebaren en energiestromingen nog duidelijker te laten overkomen en eventuele tekstuele verwarring te voorkomen, zijn alle gebaren van de puja's van tekeningen voorzien. Ook de energiestromingen zijn via tekeningen in één keer te overzien en spreken dan vaak al voor zich. De tekeningen zijn weer van de hand van Willemien Min en de energiestromingen die ik erbij heb aangegeven, zijn er door Raju op aangebracht. In het begin zijn deze energiestromingen misschien nog niet zo goed te voelen voor je, maar de tekeningen zullen je zeker helpen om ze eerder in je te herkennen. De energietekeningen maken duidelijk hoeveel er te voelen en ontdekken is, want in feite is energie in elke levenshouding aanwezig en op een dergelijke manier te voelen. Mogen daarom ook de tekeningen bijdragen aan je respect voor de bijzonderheid van het leven, je menszijn en de oneindige nuances van je bewustzijn, aspecten die door het doen van puja's alleen maar verder verfijnd raken en zo je levensvreugde verdiepen.

Ik wens je veel plezier en diepgang bij het lezen en het daarna tot uitdrukking brengen van de inhoud van dit boek en moge het daarmee je leven verrijken

Hoofdstuk 1

Thuis raken in toewijding en inbedding

Wat is een puja?

Betekenis van puja's

Puja is het Sanskriet woord voor een gebedsritueel. Het betekent verering, eren, eredienst, aanbidding en religieuze, herhaalde geste (ritueel). Traditioneel bestaan er in het hindoeïsme, waar het begrip puja zijn oorsprong vindt, verschillende opvattingen over het gebruik van puja's. Zo werden en worden ze gebruikt om voorouders te eren, gasten te verwelkomen, godsvoorstellungen te aanbidden, spirituele leraren te respecteren, maar worden ze ook gebruikt als een vorm van yoga om tot een grotere beleving van heelheid te komen.

Tevens bestaan er verschillende suggesties voor de wijze waarop puja's gebruikt kunnen worden. Zo geven sommigen aan dat iedereen zijn puja's als momenten van spirituele aandacht zelf en op zijn eigen wijze thuis kan doen, zeggen anderen dat het alleen aan de hand van een voorganger in een tempel dient te gebeuren, of dat het juist alleen maar ceremonies zijn voor speciale gelegenheden en voor bij het ontmoeten van speciale, spiritueel hoogstaande mensen.

Traditioneel maakt men bij de rituelen van de puja's gebruik van mantra's, fruit, bloemen, vuur, water, wierook en het zegenen van en dankzeggen aan datgene wat als waarde wordt geëerd. De mantra's en het dank zeggen zijn daarbij de belangrijkste ingrediënten van de puja, want die geven de waarde (betekenis van de mantra) en de intentie (energie van waaruit en waarin de betekenis wordt gebruikt) aan. Een puja is dus niet enkel een gebed, maar ook een ritueel, dat gepaard gaat met gebaren en rituele handelingen, zodat de dankbaarheidsuiting niet slechts mentaal blijft. De gestes, gebaren en uitingvormen van een puja zorgen ervoor dat je innerlijke beleving concreter en zichtbaarder en daardoor nog intenser ervaren kan worden. De Light of Being puja's staan los van elke traditie, omdat het vasthouden aan tradities zou kunnen verhinderen dat je op je eigen manier mag voelen hoe het voor jou is, als het wezenlijke, het bezielde of het echte in je aangeraakt wordt en zijn liefde met je deelt.

Puja's komen qua vorm uit het religieuze spectrum van het hindoeïsme, maar de puja's die door mij in het leven zijn geroepen, zijn ontstaan vanuit het onder de indruk zijn van de rijkdom en diepgang van de essentie van het leven. Ze zijn vooral bedoeld als een uitdrukking van de beleving van yoga, het in harmonie zijn met die diepe essentie. Het innerlijk beleven van deze spiritualiteit is weliswaar voor iedereen toegankelijk, maar het vormgeven en uiten van de diepe gevoelswaarden en levenskwaliteiten die daarmee samengaan, is door de moeite met de enigszins onvrije oriëntatie van de meeste religies niet meer zo toegankelijk. Het zingen van mantra's is door zijn muzikale eigenschap een meer gebruikelijke en toegankelijke uitingvorm voor de beleving van spiritueel aangeraakt zijn en de puja's voegen daar nog duidelijker de sacrale dimensie aan toe.

De puja's die in dit boek worden besproken, zijn dan ook vrij van elke overtuiging of geloofsrichting en dienen enkel om, op een integere en bescheiden manier, gevoelens van dankbaarheid bewust een plaats te geven in je leven en de beleving van harmonie, van yoga, met de religieuze schoonheid van een rituele uitingsvorm te verbinden. De muziek die ik daarvoor bij de betekenissen van de mantra's heb gecomponeerd en de gebaren die ik ter ondersteuning daarvan aanreik, versterken nog eens extra de diepe gevoelswaarden van deze eerbiedige en verstillende uitingsvorm.

Al deze puja's eren het wezenlijke in jezelf, laten je respectvol buigen voor de essentie in jezelf en verfijnen de relatie met de spirituele waarde in jezelf. Die spirituele waarden worden nu niet meer door uiterlijke godsvoorstellingen vertolkt, maar je opent je direct voor de energieën die zij symboliseren, want die maken deel uit van het leven dat jij bent en zijn daarom zowel in je, als ook om je heen steeds aanwezig en te ervaren. Door deze verfijnde energieën in jezelf te herkennen en te eren, sla je als het ware de verwarring van de symbolische godsvoorstellingen over en ga je over tot het voelen van de echtheid ervan in jou en in het leven om je heen. Door op deze manier met die diep aanrakende waarden van zowel jouw innerlijk als van de diepgang van het bestaan contact te maken, voel je je weer waardevol en door die rijkdom voel je je dankbaar en dat laat op een organische wijze het verlangen in je ontstaan om die waarde, via bijvoorbeeld deze puja's, uit te willen drukken.

Door het in de puja toegewijd herhaald aan- en uitspreken van de waarden van de mantra's en het doorvoelen van de gebaren, komt de rijkdom van de in jou aangeraakte dieptebeleving alleen nog maar meer in je werkelijkheid tot leven. Ze wordt dan als manifest geworden energie aan de volheid van jouw waarheid toegevoegd en aan de iedereen ondersteunende en zich continu uitbreidende waarde van het bestaan hier op aarde toegevoegd.

Puja's zijn bewust gekozen momenten van eerbied, waarop je je verbondenheid met dat wat voor jou spiritueel waardevol is, op een ceremoniële manier vormgeeft. Je doet dit door devotioneel om te gaan met de betekenisvolle gebaren die samengaan met de gezangen en meditatieve klanken die door de muziek aangereikt worden.

Puja's zijn bedoeld om je verbinding, communicatie en relatie met dat wat jij als waardevol ervaart (je wezen, jouw interpretatie van god, je spirituele leraar of personen in wie je deze waarden herkent) te erkennen, te onderstrepen, te bevestigen, te verdiepen of vorm te geven. Ze geven je de mogelijkheid en een vorm om deze voor jouw belangrijke waarde te kunnen bedanken, iets te geven en je liefde eraan te betuigen. Een puja is dus niet enkel een gebed, maar gaat gepaard met rituele handelingen, zodat de dankbaarheidsuiting niet slechts mentaal blijft. Naast de centrale plaats van de mantra, maken de diverse gebaren van deze puja's je innerlijke beleving concreter en zichtbaar, waardoor ze nog vollediger en intenser ervaren kunnen worden.

Puja's leggen een mogelijke verbinding voor je neer om meer samenzijn te laten ontstaan tussen jou als een deeltje van het geheel en het grote geheel. Ze vertolken je diep aangeraakt zijn door de intensiteit van het bestaan en drukken het daardoor ontstane ontzag en respect voor het wonder dat het leven is, uit. Ze geven je de mogelijkheid om op een hele bescheiden en eenvoudige manier je eerbied uit te spreken en vorm te geven aan de ontroerende waarheid dat je je bewust kunt zijn dat je een levend, ervarend en deelnemend deel bent van een onoverzichtelijk, immens groot en zo diepgaand geheel.

Puja's zijn dan ook een welkome uitingsvorm voor wie zich diepgaander bewust wenst te worden van dat hij in een schepping leeft die onvoorstelbaar groter en veelomvattender is dan zichzelf en dat hij daar 'zomaar' deel van is. Via de puja kun je de dankbaarheid die door dit bewustzijn ontstaat, vormgeven. Door het doen van puja's krijg je de mogelijkheid om antwoord te geven op alles wat je aan waarde ontvangt en ontvangen hebt. Ook bieden ze je diepe geluksgevoelens van ontroering en dankbaarheid, de ruimte om weer vrijuit te kunnen stromen en waar te zijn en aan de levensenergieën die werkzaam zijn op deze aarde toegevoegd te worden.

Puja's geven je, door de verbinding met het grotere geheel, het gevoel dat je je door het leven omhuld voelt. Ze laten je weer een embryo in een moederschoot zijn, maar nu is die moederschoot het levende leven en ben jij daar zelf bewust in aanwezig. Je wordt door het doen van puja's steeds diepgaander ontvankelijk voor de relatie tussen jouw individuele ziel en de universele (moeder) ziel, een bijzondere verbinding op zowel het fysieke als het spirituele vlak, tussen het grotere en jou.

Puja's laten je de relatie met het levende nu, met het spirituele beginsel van het leven en jezelf en met het waarachtige en bezielde daarin herontdekken en verdiepen. Ze laten je weer 'gods hand' op je schouder voelen, je door de zijnsgrond gedragen voelen en de aanwezigheid van licht en liefde om je heen voelen. Dat zijn kwaliteiten, die alleen maar weer ervaarbaar worden als je je plaats in het grotere geheel erkent en aanneemt en daar weer mee in wisselwerking leeft. De puja's zijn een ideale uitnodiging hiertoe.

Puja's zijn innerlijke buigingen voor de liefde die het leven eigenlijk is. Steeds als jij of iets de ruimte krijgt om te mogen bestaan en vrij te mogen zijn in dat wat je bent of voelt, voel je dat die ruimte om te mogen zijn niets anders dan liefde is. Alles wat wenst te bestaan, wenst liefde door te laten en liefde te zijn, vrij en waar te zijn. Steeds als zich dit in jou voordoet, voel je dat leven en mogen bestaan, liefde is. Dan besef je onmiddellijk hoeveel liefde er aanwezig moet zijn achter dat wat het leven de ruimte gaf om tot manifestatie te komen. Wie zich voor deze diepgang van het leven opent en deze aanneemt, voelt dat de schepping of het leven enkel uit liefde is opgebouwd. En wie, door hiervan bewust te zijn, weer dankbaar zijn plaats in het geheel inneemt, zal alle levensmomenten als geschenken aannemen en daardoor innerlijk intens gelukkig zijn.

Via puja's kun je hetgeen wat eervol is weer eer teruggeven en dat maakt ze tot een vorm van respectvolle, in plaats van blinde verering. Eerbaar is iedere waarde of persoon, die heel oprecht, heel zuiver, heel schoon, heel waarheidsgetrouw en echt is. Omdat je jezelf, je gedachten en gevoelens en de wereld om je heen vaak aantreft in hun nog onrijpe en in ontwikkeling zijnde en daardoor onoverzichtelijke complexiteit, is het verlangen naar echtheid en zuiverheid de kern van je spirituele verlangen. Om je op die weg te ondersteunen zul je steeds een diep gevoel van innerlijke vrede en dankbaarheid ervaren op momenten waarop je je dichter bij de echtheid van jezelf of je bestaan voelt.

Puja's zijn niet bedoeld om iets aan het grotere te vragen, alsof dat een orakel of alwetende weldoener zou zijn, zoals sommigen misschien het gebruik van gebeden kennen. Elke vorm van vragen is immers het gevolg van een gevoel iets tekort te zijn gekomen. Zo'n gevoel spiegelt je, dat je misschien nog niet open genoeg in relatie met het leven leeft om te ontvangen wat er allemaal al wel voor je is.

Puja's zijn juist bedoeld om door openheid voor het leven ingebed te raken in de heelheid van het bestaan. Wie alsmat openstaat voor de waardevolheid van het leven waar hij deel van uitmaakt, voelt zich daarin ingebed en zijn bewustzijn verkeert dan als het ware 'in gebed'.

Ook zijn puja's niet bedoeld om je klein te maken ten opzichte van het grotere geheel, want alle leven wenst zich alleen maar uit te breiden en te ontwikkelen. Dit vindt nou eenmaal gemakkelijker plaats als je alles weer in realistische proporties en samenhang met elkaar ziet, in plaats van dat je denkt alleen te staan en je persoonlijke geluk zeker te moeten stellen.

Puja's zijn ervoor om uitdrukking te geven aan de diepe waarde die je door je openheid voor alles wat het leven in jou en om je heen met zich meebrengt, ontvangt en ervaart. Je dankbaarheid daarvoor en je bereidheid om daar zoveel mogelijk mee in contact te leven, maken steeds meer liefde in je wakker en dat laat je weer verlangen om opnieuw te danken en vol overgave uitdrukking te geven aan die diepe belevingen. Deze, zich steeds verder uitbreidende, energetische groei van gelukkig makende energie als gevolg van openstaan, ontvangen, je gezegend voelen, danken en daar weer voor openstaan, krijgt door het doen van puja's een begin en kan aan de hand daarvan in de loop van de tijd uitgroeien tot een wijze van handelen en leven vanuit liefde en dankbaarheid.

Puja's zijn dan ook een waardevol middel voor wie de relatie met het alomvattende van het bestaan niet door de beperktheid van zijn eigen gerichtheid of visie aan zich voorbij wil laten gaan en de wijsheid van dat grotere van invloed wenst te laten zijn op zijn levensontwikkeling en op zijn bijdrage aan de wereld waarin hij leeft.

Puja's geven je ruimte om toegewijd met de waardevolle aspecten van het leven in relatie te gaan en markeren je wens tot een ander, meer op gezamenlijkheid en heelheid georiënteerd bewustzijn, waarin

contemplatie (bezinning), esthetiek (harmonie) en devotie (liefde) op een natuurlijke manier samenkomen, zodat je uiting kunt geven aan de individuele wens om het leven te bedanken, te bezingen en te eren. Omdat je zelf ook het leven bent, is dit indirect ook een ode aan je ziel en oorsprong. Het doen van puja's brengt je zo op een zachte manier terug op je eigen bestaansgrond en plaats in het leven.

De devotie tijdens het uitvoeren van de puja verzacht een eventuele te sterk in je doorgedreven doelgerichtheid. De wijsheid van de aan het geheel opgedragen mantra's voorkomt de eventueel in je ontstane betweterigheid. De esthetiek van de verschillende gebaren zorgt ervoor dat de eventueel in je aanwezige hardheid liefdevol wordt omgebogen. Het uitdrukken van waardevolle energieën laat de eventueel in je aanwezige minderwaardigheid verdampen. De integriteit van je dankbaarheid ontspant elk, eventueel in je aanwezig, gevoel van opgeblazen gedrag. En doordat je via een puja gestalte geeft aan je diepe gevoelens van contemplatie en ethische aanraking zul je ongemerkt minder bang zijn en gevoelsmatig vrijer met alles omgaan. Niet dat de puja dit doet, maar als dit alles, waar de puja je toe uitnodigt, iets met jou mag doen, dan vindt er een enorme verandering in je plaats, dan kus je met de puja je ziel en smelt je ego tot de prachtige proportie van een ware vriend.

Beginnen met puja's

Puja's zijn bedoeld om de bijzondere aanrakingen, die je, zeker als je je spiritueel meer en meer opent, af en toe bewust of onbewust ervaart, een uitdrukkingsvorm te geven. Deze aanrakingen voelen anders, minder grofstoffelijk aan dan het ego dat je kent. Als je zulke ervaringen geen passende uitdrukkingsvorm geeft, ontstaat er een geladen discrepantie in je, tussen je oppervlakkige en spirituele belevingswereld, tussen de trillingen van het grofstoffelijke en het fijnstoffelijke. Door deze onprettige innerlijke spanning blijft je spirituele ontwakens mistig en voel je je al snel alleen en onbegrepen. Puja's doorbreken die geladen discrepantie en brengen je vanuit meer evenwicht in je belevingswereld in een vorm van bescheidenheid. Als je innerlijk aangeraakt wordt door zoiets als de essentie of je ziel, dan word je vanzelf op een verfijnde manier nederig en voel je je bescheiden en respectvol naar al het andere om je heen. In deze nederigheid voel je je misschien wel heel erg nietig, gezien de afmetingen van het heelal waarin je leeft, maar qua potentie van ervaren geeft deze nederigheid je juist alle ruimte voor de meest verfijnde belevingen, vanaf de diepgang van je essentie tot aan de immense grootsheid van het geheel.

Als je met het doen van puja's gaat beginnen, neem dan goed voorbereid de tijd, zodat je jezelf in deze lagen van je gevoel en bewustzijn serieus neemt en werkelijk aandacht hebt voor de waarde die jij daarin voelt of wenst te gaan ontmoeten. Ben dus niet in een haastige stemming, wacht tot minstens twee uur na een maaltijd en let erop dat je je schoon voelt qua lichaam en kleding en dat de plek waar je je puja doet en de luchtkwaliteit in die ruimte schoon zijn.

Voer de puja uit vanuit een zithouding met een rechte en vrije rug. Dat kan gewoon zittend op de grond,

een meditatiebankje of -kussen zijn, maar je kunt ook een rechte stoel gebruiken zonder naar achteren te leunen. Dit recht zitten is eigenlijk geen kwestie van het aannemen van een houding, maar een kwestie van dat je je hart in je leven een rol laat spelen, dat je hart open mag staan. Dan krijg je vanzelf een houding die rechtheid heeft. Dit is geen spiertoestand, maar een laten zien van je hart, van je ziel.

Voor de gebaren van de puja 's beweeg je je handen, armen en hoofd. Daardoor worden zowel het borstgebied, de verbinding tussen je hoofd en romp en de beschermruimte voor je hart, als de schouders, de verbinding tussen het hart en je handelen, steeds weer aangesproken. Geef daarom je hart steeds de vrijheid, want dan zullen je borst en schouders zich ook gemakkelijker openen en ontspannen en soepeler en gracieuzer worden in de bewegingen waarmee jij uitdrukking geeft aan je intenties.

Het is misschien ongewoon dat je dit gebied niet meer beschermend intrekt, maar het nu 'uitstalt'. De gedachte komt al snel op dat het overdreven is. Alle ruimte die je vroeger niet innam, voelt overdreven op het moment dat je die in gaat nemen. Dat wil niet zeggen dat het onnatuurlijk is, maar het geeft aan dat je altijd hebt geloofd dat je dat niet moest of mocht doen.

Een puja doe je vanuit relatie met de waardevolle levenswaarden die je in jezelf voelt. Je kunt dat niet op een waardige manier doen vanuit een ingezakte houding, want dan is de kans groot dat je bedelt. Je hartgebied is een soort tabernakel, dat letterlijk de woonplaats van god, die zo steeds met je meereist, betekent, en de puja nodigt je uit om weer te voelen wat daar bij jou in woont of aanwezig is.

In het begin ben je voor de bewegingen nog wat fysiek georiënteerd, omdat je de bewegingen nog moet leren kennen, hun schoonheid nog moet leren voelen en hun betekenis nog moet leren verstaan. Voordat je je alle aspecten eigen hebt gemaakt, ben je tot een bepaalde hoogte, dus met de buitenkant bezig. Het is daarom van belang dat als je de puja's echt intens in je leven wenst te gebruiken, je op een gegeven moment begeleiding opzoekt, zodat je zeker weet dat je de gestes zorgvuldig uitvoert, met de juiste intentie, energetische waarde en op de juiste momenten in de muziek en zang. Ook voel je dan beter hoe de begeleidende teksten van de puja nog beter samenkomen met de gestes en gebaren, waardoor je de intenties van de puja nog subtieler herkent en die nog verfijnder hun werking kunnen krijgen. De gevoelswaarde, de energie, de betekenis, de beweging én de muziek horen allemaal bij elkaar en het harmonisch samen laten komen daarvan, yoga, heeft tijd nodig. Op den duur is dat allemaal niet meer zo gescheiden. Doe daarom in het begin minstens een week lang dezelfde puja, zodat je daar vertrouwd mee raakt en deze steeds dieper binnen kunt laten.

Puja's horen bij het vierde en vijfde chakra (keel-chakra, vishuddha-chakra), de gebieden van respectievelijk liefde, devotie en toewijding van de bhakti-yoga en van expressie, uitdrukking geven en initiëren van de mantra-yoga. Daarom is het goed dat je je niet alleen door de mantra's van de puja laat aanraken, hetgeen je dieper in verbinding met de kwaliteit van je hart-chakra brengt, maar ze ook regelmatig eens mentaal, zacht of juist hardop uitspreekt. Als je de inhoudelijke woorden van de puja mentaal herhaalt, ondersteun je het vrij maken van je bewustzijn, wat een voorwaarde is voor elke verandering die je wenst te ondergaan.

Als je de woorden hardop uitspreekt, manifesteert naast de openende invloed op het mentale, de energie van hun inhoud zich zowel diepgaander in je vrijer geworden bewustzijn als in de vorm van trilling of lichtvorm in je energetische veld. Zo ontstaat op uiterst subtiel niveau jouw en onze zich steeds vernieuwende werkelijkheid. Je werkelijkheid ontstaat door wat jij aandacht geeft en zowel affectief als mentaal en energetisch bekrachtigt en met een puja geef je daar bewust richting aan door de gedachten, handelingen en woorden die je herhaalt. Rituele handelingen kunnen als ze uit echtheid voortkomen zodoende helend zijn voor de gehele mensheid.

Elk woord dat je vanuit je eigen stem hoort, bekrachtigt nog een keer extra de waarheid die je voelt of aan wenst te gaan. Dat is natuurlijk met elk woord dat je spreekt en elke gedachte die je denkt zo. Alles wat je in je leven denkt en zegt, bekrachtigt de waarheid die je daarmee aangeeft. Iemand die vaak liegt, gelooft op het einde zijn eigen leugens. Met je stem bekrachtig je altijd dat wat je vanuit je eigen gedachten en stem hoort, omdat je dat met je eigen stem zegt, zingt en herhaalt. In de puja's gebruik je de werking van je stem om de waarden die je blij en gelukkig maken of je meer met de vrede in jezelf verbinden, te bekrachtigen. Daarom wordt ook alles in de puja, de mantra, de bewegingen, de muziek en de intenties, steeds herhaald. Via de liefdevolle herhalingen wordt je essentie bekrachtigd en dat gebeurt juist niet via geweld, door harder te praten of op een andere manier duwend te zijn in het willen overtuigen met wat je zegt. Je bekrachtigt de verblijdende waarden door ze herhaaldelijk hun eigen energetische en emotionele waarde te laten hebben en zodoende duidelijker waar te laten zijn en bestaansrecht te geven.

De gehele dag word je al door allerlei impressies en overtuigingen, woorden en meningen van de wereld om je heen beïnvloed. Daarom is het fijn om in de puja dat te bekrachtigen wat jou werkelijk goed doet en bij jouw dieptebeleving van je menszijn hoort. Alle handelen, alle spreken, alle denken, alles wat je doet en wat je zegt en wat je tot uitdrukking brengt, bekrachtigt zo de energie die je daardoor duidelijker bij je draagt, waar je door omgeven wordt en die jou daardoor je uitstraling geeft. Door bezig te zijn met puja's bekrachtig je bewust wat jij als waardevol in het leven ervaart, zodat juist die energieën de ruimte krijgen om wat meer op een natuurlijke manier in jou te leven en vanuit jou te stralen. Je hoeft daarvoor niet te proberen allerlei waarden in de puja te leggen, want dat zou onnatuurlijk zijn, maar je laat de waarde die jij voelt erin en die zal daar in de loop van de tijd door rijpen en daardoor steeds duidelijker zijn kracht krijgen.

Misschien schaam je je op de een of andere manier soms voor je echtheid en spirituele belevingswereld en praat je liever niet met anderen uitgebreid over je persoonlijke beleving van god, je religieuze aanrakingen of je spirituele diepgang. In die aanraakbaarheid wil je misschien liever niet gezien worden, omdat dat zo weinig krachtig overkomt. Maar dat is natuurlijk alleen waar in vergelijking met de kracht van het zo bekende ego, dat zich het liefst overal als een kracht neerzet, die niet te verslaan is. Het is juist een teken van kracht dat je je sensitievere kant niet verbergt, maar mee laat functioneren om tot een waarachtigere en liefdevollere omgang met alles te komen. Puja's doorbreken deze gevoelige grens, want ze geven je weer en voor sommigen eindelijk, de mogelijkheid om bewust en in vol ornaat in relatie te gaan met het diepste

van je bestaan. Je mag via de puja's met dat rijke belevingsgebied van waardigheid en liefde weer vrijelijk gaan communiceren.

Dit betekent natuurlijk ook dat je jezelf meer en meer de ruimte geeft om dat opengaan voor die relatie met het meest intense en essentiële in jou, laagje voor laagje aan te gaan, in plaats van in één keer alles van jouw diepere waarden te willen ervaren. Dan is dit aangaan, ontdekken en gaan voelen van je meest essentiële waarde pas liefdevol en toont het je inzicht in dat te veel gevoel in een keer misschien niet verstaanbaar, opneembaar en toelaatbaar is. Als er namelijk in de loop van je leven allerlei gevoelsmatige beschermingen in je of rondom je zijn ontstaan en je zou die allemaal tegelijkertijd voelen en willen loslaten, trek je je uit onzekerheid en overrompeling alleen maar weer opnieuw terug. Als je ze één voor één voelt, kun je er mee omgaan en worden deze ontmoetingen gewoner en op den duur gewoon jouw, oh zo prachtige levensweg. Dan verloopt het proces van ingebed raken via de puja's vloeiend, mooi en onthullend. Het doel is bij het doen van puja's namelijk niet belangrijk, maar wel de weg, die zich steeds opnieuw en verder opent, want die maakt een mens gelukkig en rijk, dankbaar en liefdevol.

Puja's zijn dankgebeden

Puja's zijn vooral dankgebeden, omdat dankbaarheid de enige grond is van waaruit je het grotere leven, waar ook jij deel van uitmaakt, de ruimte geeft om een inbedding voor je te zijn. Als je je gebeden gebruikt om iets te vragen, zal het gevolg daarvan geen inbedding zijn, maar blijf je vanuit je gestelde wens kijken en wachten totdat dat wat jij wenst ook werkelijk plaatsvindt. De enige vraag die je echte inbedding geeft, is de vraag om weer deel te mogen zijn van het leven en weer omhuld te mogen zijn door het grotere geheel. Als je deze vraag zijn werk in je laat doen en voelt wat er dan in je verandert, merk je dat er vanzelf en onmiddellijk een dankbaarheid ontstaat voor de rust, de echtheid, de spirituele geborgenheid en de liefdesgevoelens die daardoor ontstaan. Dit soort inbedding is in de diepte misschien wel de enige levenskracht die echt behulpzaam kan en zal zijn bij tal van prangende gewetensvragen of moeilijk te accepteren of te hanteren levenssituaties.

Inbedding zorgt ervoor dat je in gebed bent en dat je ego, dat iets wilde, niet meer uit onvermogen passief op de hulp van iets anders wacht, maar zich weer geborgen en opgenomen voelt in het geheel. Je voelt dan weer ruimte, kracht, wijsheid en veiligheid, waardoor je angstgevoelens verdampen en je het leven weer zelf aan wenst te gaan vanuit je zelfwaarde. De door deze inbedding hervonden relatie met het leven en je zelfwaarde zal je vervullen met dankbaarheid. Enerzijds, omdat je voelt dat je vervullende waarde ontvangen en aangenomen hebt, en anderzijds, omdat je ervan genoten hebt hoe je diezelfde waarde als een soort bekoorlijkheid over alle cellen verdeeld daarin toegelaten hebt. Dit zijn twee belangrijke aspecten van relationeel leven, van het in wisselwerking, in uitwisseling zijn met iets. Zeker als dat iets waardevols is, zoals een ander mens, je ziel of het er zijn, verrijkt die uitwisseling enerzijds jouw bestaan en anderzijds bevrijdt ze jou uit je ego-gewoonten. Relationeel leven betekent dat je met alles wat je ontmoet in relatie

gaat, in uitwisseling gaat en dat je je door die wisselwerking laat verrijken. Net zoals een zaadje door relatie met het licht uit zijn harde schil verlost wordt en tijdens zijn verdere ontvouwen zijn eigen waarde ontdekt, zo gebeurt dat ook met jou als jij je relationeel opent voor alles wat je tegenkomt in je leven.

Eigenlijk begint het leven zich pas te ontvouwen, begin je pas te leven, als je die relatie aangaat, want dan open je je, ontvang je, ervaar je en word je verrijkt en gelukkiger. Puja's helpen je om je willende ego zachtaardig en esthetisch te laten buigen. Buigen en bidden liggen qua betekenis dicht bij elkaar omdat buigen het sterkste element is in de etymologische betekenis van bidden. Puja's helpen je ook om weer in relatie te komen met het omhullende zijn en de erbij horende persoonlijke beleving van geluk en dankbaarheid. Een puja gaat steeds op het ervaren van de in je aanwezige rijkdom in en is dan ook een bewust toegewijde vorm van het celebreren van de dankbaarheid, die je ervaren hebt door wat je vanuit het hernieuwd omhuld en ingebed zijn hebt ontvangen. Hoe groter die verrijking voor je voelt, des te devotioneler zul je je dankbaarheid via de puja's vormgeven. In India gaan deze puja's dan ook vaak gepaard met veel bloemen, vruchten en versieringen, met vuur en andere rituele handelingen net zoals in het katholicisme bij processies.

Je zelf ervaren,
is het in gebed zijn
met de aanwezigheid in jezelf.

Onderdelen van de puja

De Sanskriet puja's en hun mantra's

Een puja is een gebed en een gebed is een uitingsvorm van naar beweging verlangende innerlijke waarde en gaat daarom altijd gepaard met dankbaarheid. De puja's zijn in het Sanskriet, de taal van de yoga. Sanskriet is een zeer oude taal en daarmee ook een oude stem, een oude sfeer. Ik gebruik het Sanskriet omdat deze oude, bijna oorspronkelijke stem van al onze talen, je met zijn religieuze klankkleuren, aan de hand van zijn sfeer en tonen kan terugleiden naar de oorspronkelijkheid van jezelf, naar de oorspronkelijkheid van je oer-verlangen naar harmonie en heilheid.

De mantra's die in de puja worden gebruikt, bekrachtigen met hun klank, zangwijze en betekenis de waarden die jij in jezelf ervaart en wenst te eren. De muziek bij een puja-mantra is altijd dragend, net zoals het alapa stuk (beginstuk) van Indiase klassieke muziek. Bij de puja blijft de muziek bij de grondtoon om je langere tijd te laten verblijven in de intimiteit van de relatie met je wezen, met je ziel.

Het Sanskriet 'manas' betekent geest en het achtervoegsel 'tra' geeft aan dat het als een middel tot beïnvloeding bedoeld is. Mantra's kun je daarom gebruiken om je bewustzijn te beïnvloeden, bijvoorbeeld door het steeds herhalen van een mantra kun je je bewustzijn kalmer laten worden. Bij de puja herhaal je bepaalde waarden niet zozeer om kalmer te worden, maar omdat je op die manier naar je essentie gebracht wordt. Bij 'jappa', een Sanskriet term voor het dagelijks op een monotone manier reciteren van een mantra, herhaalt men ook de waarde van de essentie, maar probeert men het bewustzijn te zuiveren door op die manier juist alle emotie eruit te laten. Dat doet men ook in het katholicisme met een rozenkrans of in het boeddhisme aan de hand van een mala (bidketting van rudraksha-zaden).

Het op deze wijze reciteren heeft tot doel om eventuele persoonlijke en emotionele ego-betrokkenheid als teken van 'niet essentie georiënteerd zijn' te voorkomen en dus over te slaan. Het is de bedoeling dat dan alleen nog maar de essentie herhaald wordt en je daar dan volledig mee verbonden bent, maar het gevaar is dat het kan resulteren in een mechanisch gebeuren. Reciteren is voor een westerse geest lastig, omdat hij de gevoelswaarde van het in verbinding gaan met het in hem aanwezige essentiële nog niet zo goed kent en de vrijheid heeft gegeven. Als je deze fase van vrijheid geven aan je diepste religieuze of meditatieve gevoelens zou overslaan, zou het een soort onderdrukken worden, omdat je door die onderdrukking deze gevoelens niet kunt leren kennen. Daarom dien je die diepgang eerst volledig en vrij te beleven en vorm te geven, te proeven en te uiten, voordat je op een organische wijze aankomt bij zo'n gereduceerde puja-vorm als die van het reciteren.

Dit is dan ook precies de plaats waar puja's hun waarde in de spiritualiteit hebben, want zij geven je precies die ruimte om wel met je diepgang in relatie te gaan en je respect, liefde en toewijding ervoor te vieren zonder enige rem op je devotionele voelen. Daardoor ga je aan je persoonlijke belang voorbij en ontstaat er ruimte voor echte dienstbaarheid.

Puja's geven je de ruimte om zo diep in die relatie met het essentiële te gaan en die diepgang zonder onzekerheden te mogen uiten, dat je je ook in je dagelijkse leven door die diepe verbinding steeds duidelijker gedragen en gesteund voelt. De puja's helpen je om je innerlijke gevoeligheid niet te reduceren tot 'alleen maar ego' en haar daardoor te passeren. De puja's zorgen ervoor dat de waarde van de diepgang van je gevoeligheid transformeert naar een devotionele en omhullende rijkdom, waarin de waarde van het menselijke en essentiële beiden gerespecteerd worden en samengaan: yoga.

De gebaren van de puja's

Een puja is een combinatie van fysieke gebaren, relationele verbondenheid met het wezenlijke en spiritueel bewust zijn van de diepgaande waarheid ervan. Als dat allemaal samen mag gaan, beweeg je voor je gevoel niet meer vanuit het lichaam in de lucht, maar vanuit je dankbaarheid door en in het energetische veld om je heen. Dit energetische veld kan alleen maar bestaan omdat er een kern is waar het vanuit is ontstaan. Licht kan alleen maar bestaan als er een lichtbron is waar het van uitgaat en ook jouw energie is alleen maar om je heen, omdat jij levend en bezield bestaat. Door te voelen hoe je in je energetisch veld bewogen hebt, hoe je daardoor energie in beweging en stroming hebt gebracht, laat je de puja een gebed zijn waarin je de waarde van je menselijke bestaan bedankt en beschrijft, doorvoelt en beleeft, verruimt en helemaal waar laat zijn.

Om het licht te kennen hoeven we niet altijd tot in het midden van de lichtbron te gaan, maar haar schijnsel vertelt ons dat ze er is. In elke puja beweeg je door het schijnsel van je eigen licht, door de resonantie van je eigen zijn. Natuurlijk moet je daarvoor eerst goed bekend zijn met de bewegingen en hun betekenis, maar dan komt er een hele grote ruimtelijkheid bij, die de puja zijn spirituele dimensie geeft en ook reinigend op je energetische veld inwerkt.

Om energetische stromingen beter te leren voelen, kun je je in het begin je energetische veld het beste als een damp voorstellen, waar je doorheen beweegt. Als je dan een beweging maakt, komt ook de energie van je veld, de damp, in beweging en die beweegt nog steeds door, ook als de fysieke beweging alweer beëindigd is. Als je tijdens je bewegingen ook deze energetische ruimte en bewogenheid voelt, beweeg je in relatie met het verfijnde voelen, waardoor je gemakkelijker in verbinding komt met de zijnsenergie en de waarde van je bezieling. Zou je vanuit je spieren bewegen, dan ben je vooral verbonden met je lichaam en met de vasthoudende neiging van het ego. Het ego herkent zich namelijk in spierspanning, net zoals

het zijn zich in ruimtelijkheid herkent. Als je gebaren van dankbaarheid meer in de ruimtelijkheid van het veld mogen bewegen, zul je merken dat de puja's ook een harmonisering van je veld teweegbrengen, wat subtiel doorwerkt tot in een grotere openheid voor je ziel en voor de puja die je aan haar wijdt.

Alhoewel sommige houdingen en gebaren heel precies komen, hoef je er niet stijf of strak mee om te gaan, want dat zou ten koste gaan van de openheid van je voelen. Het gaat bij de puja-gebaren om de verbinding tussen innerlijk voelen en uiterlijk bevestigen. Als je je te veel zou richten op het zo goed mogelijk doen van de gebaren, dan wordt het een soort uiterlijke yoga en dat is niet de bedoeling. Laat eventuele uiterlijke perfectie het gevolg zijn van je innerlijke verbondenheid en innerlijk voelen, van je openheid voor je innerlijke beleving. Als de puja gestroomlijnd in de gebaren verloopt, betekent dat niet dat iemand het goed kan, maar dat iemand werkelijk de waarde van wat hij doet, voelt.

Gun jezelf de ruimte om zo diep in het voelen van de puja te gaan, dat je in een andere beleving terecht komt dan die je bekend is, want dan weet je dat je, door je intimiteit met je diepgang, je ego-oriëntatie hebt verlaten en je je daardoor door een ander kwaliteit laat voeden en zegenen. Juist het toelaten van deze diepte brengt in de oppervlakte een bepaalde nauwgezetheid teweeg, omdat het dan daarmee in overeenstemming komt. Overeenstemming komt precies, maar je kunt niet door precisie tot overeenstemming komen. De nectar komt immers altijd van binnen naar buiten.

Het innerlijke buigen

Aan het eind van een puja kun je je hoofd buigen voor hetgeen je door het doen van de puja ontvangen en gevoeld hebt en ook in de puja zelf wordt vaker het gebaar van het buigen van het hoofd gemaakt. Natuurlijk is het buigen altijd een gevolg van een innerlijke, waardevolle beleving en niet een buigen vanwege een druk of verwachting van buitenaf.

Je buigt je hoofd omdat je ernaar verlangt om met je hart samen te zijn, dicht bij je bron van liefde te zijn of met de dragende waarde van het zijn te zijn. Je brengt je bewustzijn dicht bij die waarde, je brengt je zien dicht bij die wijsheid, je beweegt je aangezicht van wie je bent dicht bij wat je wezenlijk bent. Deze beweging lijkt vooral naar voren te gaan, maar gaat ook over de achterkant die zich daardoor opent, zodat de ruimte van het achterhoofd en nekgebied toegankelijker worden. Je buigt je hoofd vanuit respect voor het grotere en voor het verlangen dat het je ondersteunt. Als nu dit gebied van je achterhoofd, dat met je conditionering samenhangt, verder opengaat, kan het grotere waar je je door omhuld voelt, je daar energetisch beïnvloeden, waardoor je ego verzacht. Deze langzame beweging waarin je je hoofd buigt, is niet bedoeld om je klein te laten voelen, maar is bedoeld om te bevestigen hoe groots ze doorwerkt als je nederig (vanuit respect voor het grotere) vanuit je krachtige tempel (je lichaam dat je hart toont) verbinding met je essentie aangaat (door het hoofd te buigen), waardoor je je tegelijkertijd bereid verklaart voor verandering (verzachting van conditionering).